

Posudek
na rigorózní práci Mgr. Jany Murínové
na téma „Trestný čin vraždy dle § 140 trestního zákoníku“

I.

Rigorozantka si za téma své rigorózní práce o rozsahu 171 stran textu zvolila analýzu trestného činu vraždy podle § 140 tr. zák., a to z pohledu trestněprávního. Ambicí autorky bylo, jak vyplývá z úvodu i závěru práce, podat komplexní pohled na problematiku tohoto trestného činu. Při zpracování mimo četné a uvedené odborné literatury a judikatury využila také praktických zkušeností, které získala jako státní zástupkyně dlouhodobě se specializující na výkon dozoru ve věcech násilné a mravnostní trestné činnosti v Praze.

Téma rigorózní práce je vysoce aktuální také s ohledem na počty vražd, které jsou v České republice každý rok páčány. Jak vyplývá ze statistických údajů, v roce 2023 bylo spácháno na území České republiky 159 vražd (celkem 139 bylo objasněno), z toho na území hlavního města Prahy 27 vražd (objasněno 23). Jak ostatně vyplývá i z textu práce, právní úprava úmyslných usmrcení prošla v minulosti značným vývojem a v souvislosti se zkoumanou problematikou lze nepochybně de lege ferenda uvažovat o dalších změnách.

Stanovený výzkumný cíl, tj. komplexní rozbor právní úpravy trestného činu vraždy, včetně srovnání vraždy s dalšími trestnými činy směřujícími k usmrcení člověka a porovnání s právní úpravou slovenskou, rigorozantka splnila. Rigorózní práce je vypracována na výborné odborné i literární úrovni.

II.

Autorka si práci rozdělila do Úvodu, sedmi kapitol dále strukturovaných, a Závěru. Osnova práce je logická, jednotlivé kapitoly dávají dobrý obraz o obsahu práce.

Autorka se po úvodu věnuje ústavněprávním souvislostem zakotvení práva na život, dále historické genezi právní úpravy úmyslných usmrcení a následuje kapitola o aktuální právní úpravě trestného činu vraždy. V této kapitole (kapitola třetí) se například zabývá problematikou počátku života a také konce života jakožto podmínce sine qua non pro určení okamžiku, kdy lze hovořit o vraždě (případně jejím pokusu). Obsahem této kapitoly je také rozbor základů trestní odpovědnosti ve vztahu k trestnému činu vraždy (znaky skutkové podstaty a pojednání o

vývojových stadiích). Čtvrtá kapitola práce je zaměřena na detailní rozbor znaků skutkové podstaty podle § 140 tr. zák., na odlišení vraždy od privilegované skutkové podstaty zabití a další privilegované skutkové podstaty vraždy novorozeného dítěte matkou, a na rozbor dalších trestných činů proti životu. Pátá kapitola obsahuje zejména statistiku a cenné příklady z aplikační praxe, kterými autorka vhodně doplňuje předchozí teoretické výklady. Rigorózní práci uzavírají kapitoly o sankcionování trestného činu vraždy a srovnání s aktuální právní úpravou slovenskou. V závěru práce shrnuje poznatky, ke kterým dospěla, a navrhuje změny aktuální právní úpravy.

Rigorózní práce byla vypracována na podkladě dostatečného počtu odborných pramenů, s kterými autorka pracovala korektně a kreativně. Systém vykazuje nízkou shodu s podobnými dokumenty (11%), což potvrzuje závěr, že jde o práci původní, originální.

Práci výrazně zhodnocuje použití poznatků z kauz z aplikační praxe.

Diplomovou práci zhodnocuje dobrá a správná práce s judikaturou.

Práce prošla pečlivou technickou redakcí.

III.

Rigorózní práce obsahuje pečlivý, juristický rozbor a vhodné využití judikatury. V práci jsem neshledal žádné obsahové chyby či nedostatky. Práce je dostatečně odborná i obecně srozumitelná.

Kvalita kvalifikačních prací se pozná také podle návrhů de lege ferenda. V tomto směru je vidět dlouholetá praxe autorky. Její náměty považuji za funkční a lehce legislativně splnitelné. Autorka například navrhuje rozdělení skutkových podstat podle § 140 odst. 1, odst. 2 tr. zák. do dvou samostatných ustanovení, aby se tím vyhnulo diskusím o povaze jednotlivých skutkových podstat. Dále po vzoru slovenské právní úpravy navrhuje jako kvalifikační okolnost při vraždě výslovně uvést vraždu seniora (reakce na rostoucí počet těchto vražd) a vraždu se sexuální motivem. Dále například navrhuje změnu názvu trestného činu „vraždy novorozeného dítěte matkou“ (§ 146 tr. zák.) na „zabití novorozeného dítěte matkou.“ Dalším námětem ke zdokonalení právní úpravy je úvaha o zvýšení trestní sazby v případě trestného činu vraždy pachatelem mladistvým (to je ovšem již námět na koncepční úpravu). V partii o ukládání trestů správně kritizuje princip „tříkrát a dost,“ který se čas od času objeví jako reakce zpravidla laické veřejnosti na zvlášť závažný (především okolnostmi spáchaní) trestný čin vraždy. Dalším

možným námětem, který může být předmětem odborné diskuse při obhajobě, je možnost ukládání podmíněného trestu odnětí svobody za trestný čin vraždy.

IV.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Jany Murínové je naprosto způsobilým předmětem ústní obhajoby. Autorka prokázala svoji schopnost vytvořit odborný text na zadané téma na vysoké odborné úrovni. Prokázala i suverénní znalost aplikační praxe.

Při ústní obhajobě doporučuji zabývat se otázkou:

1. Může vraždu po předchozím uvážení spáchat i pachatel, který byl v době činu pod vlivem návykové látky?
2. Možnost uložení podmíněného trestu odnětí svobody za trestný čin vraždy.

V Praze 18. 5. 2024

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
pověřený akademický pracovník